

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Ангел Петров Воденичаров, дн (двмн) – катедра „Предклинични науки“
Факултет „Ветеринарна медицина“, Медицински университет, Плевен

Относно: Процедура по конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор“ по професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност „Паразитология и инвазионни болести на животните и човека“, обявен в Държавен вестник, бр. № 81/03.10.2025 г., за нуждите на секция „Експериментална паразитология“.

Кандидат: Доцент д-р Мариана Станчева Панайотова-Пенчева, двм

Кратка биографична справка и анализ на кариерния профил

Доцент д-р Мариана Панайотова-Пенчева, двм., единствен кандидат в обявения конкурс е родена на 13. 05. 1971 г. в гр. Добрич. Тя е завършила средното си образование в Единно средно политехническо училище (ЕСПУ) „Иван П. Орманов“ град Стражица, област Велико Търново, през 1989 г. Висше образование по ветеринарна медицина завършва с отличен успех (5,72 от курса на следването и 6.00 от държавните изпити) през 1995 г. във Ветеринарномедицинския факултет (ВМФ) на Висшия институт по зоотехника и ветеринарна медицина (ВИЗМИ) – от 1995 г. и понастоящем в състава на Тракийски университет) гр. Стара Загора.

Кариерното ѝ развитие след завършване на висшето си образование е свързано изцяло с ветеринарната паразитология в системата на Българската академия на науките – отначало в Института по експериментална патология и паразитология (секция „Фауна и циркулация на паразитите“, включен по-късно (2007 г.) в Института по експериментална морфология, патология и антропология с музей – БАН, като секция „Паразитология“. В първия институт тя за съвсем кратко време (по-малко от два месеца) е специалист – ветеринарен лекар, а след това последователно е избирана за научен сътрудник III и II степен, съответно през 1995 г. и 2003 г. От 29. 03. 2007 г. до 09. 04. 2014 г. тя е главен асистент, а след това заема академичната длъжност „Доцент“ към секция „Експериментална паразитология“ във втория, посочен по-горе институт. През 2009 г. д-р Панайотова-Пенчева защитава дисертация на тема „Етиологични, епизоотологични и патоморфологични проучвания върху протостронгилидоза по домашни и диви преживни животни в България“, пред СНС по „Заразни и паразитни болести по животните и безопасност на храни от тях“, след което Висшата атестационна комисия ѝ дава Образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност 04.03.07. „Паразитология и инвазионни болести на животните и човека“.

Кандидатът е постоянен член на Научния съвет на ИЕМПАМ – от 2015 г. до момента. Тя е взела участие като член в 4 организационни и програмни комитети на научни форуми, член е на две редакционни колегии и съвети на научни издания, и на Управителния съвет на Българското паразитологично дружество.

Тя е била гост-редактор на специално издание на престижното научно списание *Journal of Zoological and Botanical Gardens* (IF 1.4), на тема “The Long-Standing Problem of Parasitic Diseases in Zoo Animals: Current Challenges and Searching for Solutions” и редактор на книга-препечатка на изданието.

Оценка на научната продукция и изследователската дейност на кандидата

Кандидатът в настоящия конкурс е представил 54 статии, публикувани след хабилитирането си доцент в чуждестранни и български научни списания и хабилитационен труд (11 научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – Web of Science и Scopus). Почти всички публикации са с SJR, 6 от тях са с IF, а 9 са с квартали от Q1 до Q4.

Важно е да се отбележи, е че броят на посочените публикации по конкурса представлява малко повече от половината (50,9%) от общия брой на публикациите (106) за цялата професионална научна кариера на кандидата.

Публикуваните статии в издания с IF или SJR са 32, а тези в издания с квартали - 32, като от тях, са съответно: Q1 – 6, Q2 – 10, Q3 – 8 и Q4 – 8. Твърде е висок както броя на самостоятелните статии – 18 (33,3%), така и на колективните, в които доц. д-р Мариана Панайотова-Пенчева е водещ автор – 30 (55,5%), или общо почти 90% (88,8%). Първото място в колективните публикации, по общоизвестни критерии е показател, за това, че авторът е със съществен принос в дадената статия.

Общият IF е 22,328, а индивидуалният е – 9,729, като общият IF от публикации по настоящия конкурс е 11,855, а индивидуалният – 3,218.

Резултатите от изследванията на кандидата са намерили широко отражение в научната литература. По настоящия конкурс са посочени 308 цитирания, от които 168 са в научни издания, реферирани и индексирани в Web of Science/Scopus с IF/SJR, а 56 в дисертации и научни тези в чужбина.

Научни приноси по преценка на кандидата са в обособени в две групи:

Фундаментални - свързани с изучаване паразитофауната на различни животински видове, морфологията, таксономията и развитието на паразити и епидемиологичните,

патогенетични и патоморфологични особености на нозологични единици от паразитно естество, и

Научно-приложни - касаят възможността за използване на генерираните морфометрични данни в паразитологичната диагностика, тези по отношение на терапията и профилактиката на паразитози по диви и екзотични животни, както и свързаните с изучаването на пчелната патология и ролята на пчелите и техни продукти като биоиндикатор за замърсяване на околната среда.

Научните приноси са представени систематизирано по 5 направления, а именно:

Етиология и разпространение на паразитози, с четири раздела – видов състав и разпространение на паразити по домашни и диви животни в България, и извън нашата страна; морфология и таксономия на паразити и биологични особености на причинителите на паразитози.

Епидемиология на паразитози

Имунитет, патогенеза и патоморфология на паразитози

Контрол на паразитози

Пчелна патология и пчелни продукти

По всички направления е направена изчерпателна справка за постиженията от изследванията, отразени в отделните публикации, като специално е подчертан текста за оригинален принос. Наред с описаните за пръв път в научната литература ларви и причинители на заболявания по домашни и диви животни, са представени интересни данни, свързани с таксономията, морфометрията, молекулярната, филогенетичната и други важни характеристики на различни паразити у нас, и извън страната ни. Важни са е приносите, касаещи епидемиологията на паразитозите, тъй като са представени данни разпространението, сезонната и възрастовата динамика, значението на различни представители на фауната в разпространението на паразитози при животни и птици, вкл. и при векторно преносими бактериални и паразитни инфекции.

Специално внимание заслужават оригиналните данни за генома на стомашни нематоди от вида *Graphidioides affinis*, открити в патагонски мари, отглеждани в Софийската зоологическа градина.

Ценни са и сведенията за видовия състав, разпространението и гостоприемниците на паразити извън нашата страна, с което са обогатени данните за присъствието на определени видове в отдалечени страни, като е направено и сравнение с сходни видове в България.

От направения преглед и анализ на останалите по-горе направления ,може да се заключи, че научната продукция на доц. Панайотова-Пенчева обхваща широк спектър от

научни интереси по актуални въпроси, данните от които са с важно значение не само за ветеринарната паразитология, но и за паразитологията въобще. Това я представя като задълбочен и опитен изследовател, който с впечатляващ професионализъм се изявява в различни научни направления на паразитологията.

Като цяло приемам справката за посочените приноси.

В цялостната си научноизследователска дейност доц. Панайотова-Пенчева е прилагала както класически методи, рутинно използвани в паразитологията, така по-съвременни като компютърна морфометрия, PCR анализи, молекулярна филогенетика.

Освен, че се занимава със сериозна научноизследователска и експертна дейност доц. Панайотова-Пенчева е и популяризатор на науката – самостоятелен автор е на 12 научнопопулярни статии, от които 10 във вестник „Лечител“ (1996 – 1998 г.) и 2 в сп. „Природа“ (2025 г.).

Активна е дейността на кандидата и в проектната дейност. Тя е участвала в 8 национални и 4 международни проекти, ръководила е 2 национални и 3 международни проекти.

Анализ и оценка на учебно-методичната и преподавателска дейност

Наред със сериозната си заетост по различните дейности в Института и извън него, доц. д-р Мариана Панайотова-Пенчева е била хоноруван преподавател (асистент, главен асистент и доцент) към катедра „Инфекциозна патология, технология и контрол на храните от животински произход“ на ФВМ при ЛТУ – София по дисциплините: Паразитология: от 1998 до 2015 г. и Болести по дивеча: от 2011 до 2015г.

Тя е била ръководител на редовен докторант Василена И. Дакова (защитила - 2020 г., на тема „Проучвания на паразитози при диви животни в България“, специалност „Паразитология и инвазионни болести на животните и човека“).

Освен това е взела участие в подготовка на 3 доклада - самооценка за програмна акредитация на образователна и научна степен ”Доктор” по докторска програма "Паразитология и инвазионни болести на животните и човека" в ИЕМПАМ-БАН по заявка на НАОА - 2014, 2019, 2024 г.

Експертна дейност

По това направление са посочени участия в 12 научни журита по процедури за научни степени и академични длъжности, и изготвяне на: 6 становища в конкурси за ОНС „Доктор“, 1 становище за заемане на академична длъжност „Главен асистент“, 3

становища в конкурси за доцент, 1 становище в конкурс за професор и 1 рецензия в конкурс за професор

Освен тях, са направени и значителен брой (48) рецензии на научни статии и проекти.

Обща оценка за съответствието на кандидата спрямо задължителните изисквания и условия, и задължителните количествени критерии и наукометрични показатели

От приложената справка – самооценка за изпълнение на минималните национални може да се заключи, че представените от доц. д-р Мариана Панайотова-Пенчева, двм материали и научна продукция, отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИЕМПАМ-БАН. Кандидатът изпълнява минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ, както и допълнителните изисквания, съгласно посочения Правилник на института, като всичките ги надвишава.

Лични впечатления за кандидата

Още по времето на обучението си във Ветеринарномедицинския факултет в Стара Загора, Мариана Панайотова се отличаваше със скромност в поведението си, впечатляващо добро възпитание и най-вече с изключително старание, и успеваемост при усвояване на знанията и полагане на почти всички изпити, вкл. и държавните, с отличен успех. По-късно, като колеги-членове на Научния съвет на Института (самият аз бях негов член до края на 2021 г.), приятните ми впечатления от нейното активно участие и принципно отношение, се затвърдиха и обогатиха.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като имам предвид изложеното в рецензията по представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях приноси, както и личните си впечатления, давам положителна оценка на цялостната продукция и дейност на кандидата. Това ми дава основание да препоръчам на Научното жури да гласува положително и да изготви доклад-предложение до Научния съвет на Института по експериментална морфология, патология и антропология с музей към БАН за избор на доц. д-р Мариана Станчева Панайотова-Пенчева, двм, на академичната длъжност „Професор“, в област на

висшето образование 6.0. Аграрни науки и ветеринарна медицина“, професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина, и научна специалност „Паразитология и инвазионни болести на животните и човека“ за нуждите на секция „Експериментална паразитология“.

10. 02. 2026 г.

Гр. Стара Загора

Рецензент:.....

/проф. д-р Ангел Воденичаров, д-р/

висшето образование 6.0. Аграрни науки и ветеринарна медицина“, професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина. и научна специалност „Паразитология и инвазионни болести на животните и човека“ за нуждите на секция „Експериментална паразитология“.

10. 02. 2026 г.

Гр. Стара Загора

Рецензент:.....

/проф. д-р Ангел Воденичаров, д-р/